

Dr. Edward de Bono **Čudežna metoda razmišljanja**

Veliki mislec dr. Edward de Bono je znan po celem svetu kot eden izmed petdesetih najpomembnejših mislecev. De Bono je tudi eden od 250 ljudi, ki so največ prispevali k razvoju človeštva. Napisal je kar 83 knjig in predava ljudem po vsem svetu, kako lahko hitreje pridejo do najbolj učinkovite rešitve. S pomočjo njegove tehnike lateralnega razmišljanja in metode šestih klobukov je mogoče streti še tako trd miselni oreh. Vse de Bonove metode so praktične, preproste in konstruktivne. Zdaj prihajajo tudi v slovenske šole.

BESEDILO: PETRA ŽIGON FOTO: PROMOCIJSKI MATERIAL

Zanima me, ali se vaši možgani kdaj utrudijo?

(smeh) Ne. Preprosto zato ne, ker so kot mišica. Bolj ko jih treniraš, močnejši in bolj utrjeni so.

Ali ste potemtakem mnenja, da lahko prav vsakdo natrenira svoje možgane do te mere?

Mislím, da lahko vsak razvije svoje sposobnosti mišljenja in razmišljanja in doseže višjo raven, a to ne pomeni, da so vsi enako dobri. To je nekako tako kot matematika. Vsak se je lahko nauči, a nekateri so v njej izvrstni, drugi malce slabši. To je pač spretnost, ki se je lahko vsak nauči, a je vsi ne obvladajo enako dobro. Tako sem proti ideji o višjem razmišljanju. To je morda možno v umetnosti, glasbi ... A vsakdanje razmišljanje lahko vsi razvijamo tako, da dosežemo višjo raven in se naučimo metod in tehnik, s katerimi izboljšamo svoje razmišljanje, iskanje rešitev in podobno.

Torej je potrebne le nekaj odločnosti?

Tako je. Odločnost je vsekakor ključna pri tem, tako kot uporabljanje, posvečanje cilju. Moramo vztrajati, ne obupati, vaditi, napredovati.

Vaša metoda šestih klobukov razmišljanja je revolucionarna.

Zelo dobro je bila sprejeta in to me veseli. Ljudje lahko z njo veliko pridobijo in zelo sem srečen, da jo tako radi sprejemajo. Zavedam se, da so ljudje včasih skeptični do takšnih stvari, vendar ta metoda res deluje. Navdušen sem bil, ko je moja metoda razmišljanja sprejel tudi Nobelov nagradenec za ekonomijo Joseph Stiglitz. Predavanja o metodi imam po vsem svetu. Predavam vladam, univerzam, podjetnikom, politikom in tudi navadnim ljudem, ki želijo hitreje priti do rešitev, biti bolj učinkoviti in se konec koncev izogniti "cincanju", ki nam pomaga le pri izgubljanju časa (smeh). Ponavadi je tako, da sta v porotah navadno vsaj dve osebi, ki ne sprejemata nobenega dokaza ali dejstva, kar je večja težava, kot si ljudje mislijo. Gre za težavo z egom in v številnih državah razpravljajo o tem, da bi uvedli metodo šestih klobukov in porote naučili, da razmišljajo tako, da iz enačbe črtajo svoj ego.

Kateri ljudje metodi nasprotujejo?

Vem, da se nekaterim ljudem to zdi nenavadno, da menijo, da smo ljudje preveč čustvena in kompleksna bitja in da tovrstno razmišljanje vzame preveč časa. V resnici je prav nasprotno. Čas razmišljanja in odločanja zmanjša na desetino. Tisti, ki za to slišijo prvič, bodo morda res sumničavi, vendar morajo metodi dati le eno priložnost, pa jih bo prepričala. V naši naravi je instanca, ki nas vse prepogosto prepriča, da o čem dvomimo. Po eni strani nas to zanima, smo radovedni, po drugi pa nas te stvari zmedejo in se zato odvrnemo od njih. Vse to so kemične reakcije v možganih. A to je izvrsten način, da bolje spoznamo sebe in svoje miselne procese.

Ali lahko to metodo uporabimo vedno in povsod?

Vsekakor. Mislím, da takrat, ko se poslanci v parlamentu vsi priliznjeni dobričkajo in lažejo ali debatirajo o koristi, nosijo rumeni klobuk (klobuk prednosti, op. a.), potem pa si ob koncu dneva lahko nadenejo rdeče klobuke (klobuk čustev,

op. a.) in si povejo vse, kar resnično mislijo drug o drugem.

Ali so argumenti in prepričanja možni?

Možni so, vendar ta metoda pomaga usmerjati in torej ne razdvaja. Nekdaj so bili veliki umi "skriti" v cerkvi, v opatijah, v zakristijah, ker so bili samo tam učenjaki, pa še ti so razmišljali samo o teologiji in ohranjanju dogem. Potem pa je prišla renesansa, ki je obudila učenja velikih grških filozofov. To novo razmišljanje je bilo kot svež veter. Splošno razmišljanje se je premaknilo preko meja cerkve, med humaniste in navadne ljudi. Človek je postal središče sveta. Bilo pa je tudi kar nekaj mislecev med duhovniki, ki so povzeli to razmišljanje in mu dali priložnost. In od tu naprej se je razmišljanje samo še razvijalo.

Kaj pa težave v družini?

Zelo sem vesel, da me sprašujete tudi o tem. Seveda, tudi o družinskih zadevah se lahko odločamo s pomočjo te metode. Trenutno se dogovarjamo o uvajanju te metode v šole in ciljamo na 680 000 šol na Kitajskem (je že v 44 drugih državah na svetu), kmalu naj bi prišlo tudi v Slovenijo. Ta metoda namreč res pomaga učencem, ki so zaradi slabših ocen manj samozavestni in so prepričani, da so neumni in tako naprej. Ko spoznajo, da niso neumni, lahko življenje vzamejo v svoje roke in naredijo kaj res dobrega.

Brala sem, da so se te metode razmišljanja učili tudi zaporniki.

Res je. Na Novi Zelandiji je neki profesor poučeval mlade zapornike in število ljudi, ki so se ponovno vrnili v zapor, je padlo na četrtno prejšnjega števila. V bistvu je šokantno to, kako malo smo naredili na področju razmišljanja v zadnjih 2000 letih. In filozofi se niso ukvarjali z operativnim mišljenjem. Kaj vse bi lahko že naredili na tem področju!

Ali je težko naučiti možgane, da razmišljajo na tak način, ko so vendar vajeni razmišljati popolnoma drugače že od rojstva?

Ah, ne (zamahne z roko). Stvari, ki se nam zdijo koristne in ki nas zanimajo, se naučimo hitro. Otroci v šolah osvajajo klobuke z neverjetno lahkoto. Pred časom sem v Indiji srečal nekega moškega, ki mi je povedal, da je nekoč na letališču kupil mojo knjigo in da jo ima od takrat že trideset let v svojem kovčku in brez nje ne gre nikamor. Ko jo je kupil, je imel v žepu samo še tri dolarje, zdaj pa ima tri milijarde. Ko se naučiš tega procesa in si odločen, te prav nič ne more ustaviti.

Koliko časa traja, da sprejmemo ta proces?

Seveda je odvisno od posameznika, a če je nekdo zelo motiviran in vztrajen, se bo hitro naučil. Vendar je, kot za vse spretnosti, tudi za to potrebno kar nekaj vaje. Ko je Nokia začela proizvajati telefone, so me povabili v Helsinke, da bi jim predaval. Sprva so bili namreč podjetje, ki se je ukvarjalo z lesom, izdelovali so papir. Naučili so se lateralnega razmišljanja in zdaj so največji na svetu in imajo 34 procentov svetovnega trga v svoji panogi. Gre za podjetje, ki je zraslo v deželi s petimi milijoni prebivalcev in je brez »elektronske zgodovine«.

Ali lahko ljudje s to metodo koga pretentajo?

Vsaka metoda in vsak proces je lahko uporabljen napačno in s slabimi nameni, nad tem pač žal nimamo nadzora, saj gre za človeški um. To je tako kot z nožem. Potrebuješ ga, da si odrežeš kruh, lahko pa ga uporabiš tudi za to, da nekomu prerežeš vrat. Odločitev je tvoja. Matematika lahko uporabiš v dobre namene, za napredek človeštva ali pa za goljufijo.

Komu bi si najbolj želeli predstaviti to metodo?

Najprej učencem, saj je v njih prihodnost človeštva, za njimi pa politikom. Oni bi morali biti veliko manj osredotočeni na obsojanje ljudi in bolj na ustvarjanje in načrtovanje. Rad dam primer Izraela in Palestine. Države, ki želijo pomagati Izraelu, bi morale vsako leto dati tri milijarde dolarjev obe državam, saj v njih prebivajo izjemni umi, ki bi lahko za svet marsikaj naredili. V trenutku, ko se v zraku pojavijo rakete, bi jim ta denar odvzeli. To bi bil načrt. Če bi tako Izraelci kot Palestinci imeli besedo pri volitvah drug drugega, bi skupaj izvolili vodje svojih držav, ki bi lahko vse umirili.

Če bi lahko izbrali le dve osebi na svetu, ki bi jih lahko naučili te metode, koga bi izbrali?

Ko je bil Obama izbran za kandidata za predsednika, še pred volitvami, sem mu napisal pismo, v katerem sem mu predlagal, da bi ga prišel učiti razmišljati. Odgovora nisem prejel (smeh). Ena izmed težav je ta, da je Obama odvetnik in odvetniki veliko časa premišlujejo o razmišljanju. In ne razmišljajo strukturirano in konstruktivno, kar je osnova mišljenja številnih politikov.

Kako je šest klobukov vplivalo na vašo potrepljivost? Metoda je namreč zelo hitra, zato me zanima, ali ste nepotrepljivi do ljudi, ki teh do rešitev ne pridejo tako hitro?

Kaj pa vem, mislim, da ne. Ljudje, ki te metode ne poznajo, so pač nevedni in tega jih ne morem obtoževati (smeh).

Mislite, da se da rešiti svet?

Rekel bi, da se ga da izboljšati. Menim, da bi vsaka vlada morala imeti ministra za razmišljanje, ki bi vodil druge. Zato sem tudi želel ustanoviti Palačo razmišljanja. Pred leti sem želel zbrati skupino ljudi, ki bi ponudili dodatne ideje in v OZN se je to izkazalo za zelo težko. Odvrnili so mi, da niso tu zato, da razmišljajo, pač pa zato, da zastopajo svoje države. (Malce potihne in se namuzne.)

Zakaj se vam zdi, da imajo ljudje težave s sprejemanjem Ministrstva za razmišljanje? So prepričani, da ga ne potrebujemo?

Seveda, v tem je težava. Ljudje smo zelo samozadovoljni in prepričani, da je vse čudovito. Razvoj in tehnologija nam gresta kot po maslu, denimo, za zadeve, v katere sta vmešana komunikacija in »človeški faktor«, pa smo zelo slabo opremljeni.

Kaj bi se zgodilo, če bi vse šole sprejele razmišljanje kot učni predmet?

Otroci bi se bolje in hitreje učili in bi vzeli življenje v svoje roke. Poleg nujnih predmetov, kot so matematika, geografija in zgodovina, bi se naučili tudi, kako odločati o svojem življenju in sprejemati prave odločitve, ki jim bodo prišle prav zdaj in pozneje. Danes in jutri.